

Van veel soorten werden recordaantallen vastgesteld. Gezien het bestaan van lokale populaties in België en Engeland zou het dus heel goed kunnen dat we hier met een zwerver te maken hebben.

In de naamlijst (Kuchlein & De Vos 1999) zou de soort als nummer 1945a ingevoegd kunnen worden. Voorgestelde Nederlandse naam: gepluimde snuituil.

Dankwoord

Tenslotte bedanken wij Ian Kimber voor het leveren van de Engelse gegevens, Willy de Prins en Chris Steeman voor de Belgische en Rob de Vos voor zijn hulp bij het schrijven van deze mededeling

Literatuur

- Calle JA 1982. Noctuidos Españoles. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.
Forster W & Wohlfahrt TA 1971. Die Schmetterlinge Mitteleuropas. 4. Eulen (Noctuidae). Franckh'sche Verlagshandlung.
<http://ukmoths.org.uk/show.php?id=770>
<http://webh01.ua.ac.be/vve/Checklist/Lepidoptera/Introduction.htm>

- Karsholt O & Razowski J 1996. The Lepidoptera of Europe. A distributional checklist. Apollo Books.
Kuchlein JH & Vos R de 1999. Geannoteerde naamlijst van de Nederlandse vlinders. Backhuys Publishers.
Robineau R 2007. Guide des papillons nocturnes de France. Delachaux et Niestlé.
Waring P & Townsend M 2006. Nachtvinders – Veldgids met alle in Nederland en België voorkomende soorten. Tirion Natuur.

Karel Rijdsdijk
Noordererf 15
3181 JB Rozenburg
k.rijdsdijk@chello.nl

Peter Rooij
Hoijerstraat 12
3232 AD Brielle

Izaak Vermeulen
Elmarestraat 52
4508AB Waterlandkerkje

Anton Baaijens
Groot Abeele 40
4388 VW Oost-Souburg

Summary

First observation of *Polypogon plumigeralis* (Lepidoptera: Noctuidae) in The Netherlands

The noctuid moth *Polypogon plumigeralis* (Hübner, 1825) is recorded for the first time from The Netherlands. A female of the Plumed Fan-foot appeared in a light-trap in Waterlandkerkje (Province of Zeeland) on the 29th of September 2006, while on the 3rd of October a male was found in a Heath-trap in Rozenburg (Province of Zuid-Holland). The species is known from central Europe and the Mediterranean and is sometimes regarded as a migrant. Two small populations are known in the vicinity of The Netherlands, one from the south-west of England, the other from the coastal area of Belgium. Waterlandkerkje is located close to the border, at just 40 km from the Belgian population. Rozenburg is a village in Rijnmond, an industrial area west of Rotterdam, and is surrounded by a river, a canal and a combined rail- and motorway.

Nycteola asiatica, nieuw voor Nederland (Lepidoptera: Nolidae)

In de Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera van Lempke (1966) worden van het genus *Nycteola* (Lepidoptera: Nolidae) twee soorten voor ons land vermeld: *N. revayana* en *N. degenerana*. Tevens schrijft Lempke dat *N. asiatica* een vermoedelijke zwerver is, die incidenteel in Zuid-België en Denemarken is aangetroffen. Op initiatief van de Noctuiden-specialist Dr. Michael Fibiger uit Denemarken, werd de Werkgroep Vlinderfaunistiek recent door Rob de Vos gewezen op de mogelijkheid dat deze soort ook in Nederland wordt aangetroffen.

In mijn collectie bleek tussen de *N. revayana*'s een exemplaar uit 1990 te staan dat wel erg veel leek op *N. Asiatica* (figuur 1). De vlinder werd op 9 oktober

1990 door mij op smeer gevangen aan de rand van het natuurgebied Loonse en Drunense Duinen te Drunen (Noord-Brabant). Rob de Vos en Michael Fibiger bevestigden dat het exemplaar inderdaad een *N. asiatica* is! De soort is dus nieuw voor de Nederlandse fauna. De recente naamlijsten van Kuchlein & De Vos (1999) en van Fauna Europaea (2008) vermelden *N. revayana* en *N. degenerana* als de enige Nederlandse *Nycteola*-soorten, waarvan de laatste als incidentele vondst is aangemerkt.

Verspreiding

Nycteola asiatica is een soort met een opmerkelijke verspreiding. Hij wordt gemeld uit Oost-Azië, maar (nog) niet uit

het Midden-Oosten. In Europa wordt *N. asiatica* het meeste gemeld uit de Zuid- en Oosteuropese landen, maar ook wordt hijesignaleerd in Scandinavië. Uit Groot-Brittannië is de soort nog niet bekend. Uit de andere werelddelen wordt de vlinder niet gemeld (Fauna Europaea 2008). Het is nog niet duidelijk hoe *N. asiatica* zich verspreidt. Ebert (1997) noemt zowel areaalverschuiving als zwerveraspecten aannemelijk.

De Europese meldingen betreffen altijd incidentele vangsten, de vlinder wordt nergens in aantallen aangetroffen. In Slowakije en Hongarije, waar de soort inheems is, zou de rups in aanplanten van populier en wilg schade veroorzaken (Ebert 1997).

Het genus *Nycteola*

In Europa komen van het genus *Nycteola* zes soorten voor. De grote variabiliteit van *N. revayana* heeft lange tijd voor veel onduidelijkheid gezorgd. In de 19e eeuw werden vormen van deze soort eerst beschreven als afzonderlijke soorten en later werd er weer voor gekozen om deze 'soorten' als vormen van *N. revayana* te beschouwen. Hierbij ging men echter weer te rigoreus te werk en na onderzoek rond 1900 door diverse auteurs kon men uiteindelijk de thans bekende soorten onderscheiden (Ebert 1997).

Het onderscheid tussen de verschillende *Nycteola*-soorten is nog altijd niet eenvoudig, waardoor soorten van dit

1. *Nycteola asiatica* ♀
coll. L.J. van Deventer.

genus gemakkelijk als *N. revayana* bestempeld kunnen worden en dus over het hoofd gezien worden. De treffende gelijkenis van deze vlinders met bladrollers is er mogelijk mede debet aan dat er in het verleden maar weinig aandacht aan deze groep vlinders is besteed door macrolepidopterologen; ook Ebert (1997) acht dit waarschijnlijk.

Kenmerken

Anders dan *N. revayana* wordt *N. asiatica* juist als een weinig variabele soort beschreven. Opvallende kenmerken ten opzichte van de andere *Nycteola*-soorten zijn de lichtere grondkleur, een meer afgeronde voorvleugelpunt en de dubbele golvende dwarslijn over de voorvleugel die aan de binnenrand niet naar buiten is uitgebogen. De spanwijdte is 22-25 mm.

Alegro (1999) vermeldt dat de eieren begin juni in pakketjes van 15 tot 30 stuks worden gelegd op de bladeren van de voedselplant (populier of wilg). De rupsen leven daar gezamenlijk in een spinsel tot aan de verpopping. De rups

is groen en heeft lichte ringen tussen de segmenten. Er kunnen per jaar twee generaties verschijnen. Robineau (2007) vermeldt als vliegtijd juni, augustus/september en maart/april. De vlinder overwintert als imago.

Dankwoord

Met dank aan Dr. Michael Fibiger voor het attenderen op het mogelijk voorkomen van *Nycteola asiatica* in Nederland en de bevestiging van de determinatie. Rob de Vos dank ik voor de suggestie dit artikel te schrijven.

Literatuur

- Alegro G 1999. Guida illustrata al riconoscimento della larve dei più comuni lepidotteri defogliatori nel pioppo. Sherwood.
- Ebert G 1997. Die Schmetterlinge Baden-Württembergs. Eugen Ulmer. Band 5: 496-506.
- Fauna Europaea 2008. (www.fauna-eu.org/ distribution). Bezocht op 31 maart 2008.
- Kuchlein JH & Vos R de 1999. Geannoteerde

naamlijst van de Nederlandse vlinders. Backhuys.

Lempke BJ 1966. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera (13e supplement). Tijdschrift voor Entomologie 109: 250-251.

Robineau R 2007. Guide des papillons nocturnes de France. Delachaux et Niestlé.

L.J. van Deventer
Van Speijkstraat 45
5151 MD Drunen
lvjdeventer@hetnet.nl

Summary

Nycteola asiatica, new for the Dutch fauna (Lepidoptera: Nolidae)

On 9 October 1990, *Nycteola asiatica* (Krulikovsky) was found for the first time in The Netherlands. The specimen was discovered in March 2008 in the collection of the author among specimens of *Nycteola revayana*, after special attention for *N. asiatica* in The Netherlands was requested by Dr. Michael Fibiger (Denmark). The species is known from Asia and eastern and southern Europe, and is only incidentally and locally found in northern and western Europe.

Uitgelezen

Stanislav Abadjiev & Stoyan Beshkov 2007

Prime butterfly areas in Bulgaria

Pensoft Series Faunistica 69, Sofia (Bulgarije). 222 pp. ISBN 978-954-642-304-7. Tweetalig: Engels/Bulgaars, gebonden, met CD-rom. € 35.

Natura 2000 is een netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Dit netwerk is gericht op het behoud en herstel van biodiversiteit en draagt bij aan de bescherming van diverse soorten. In het kader van Natura 2000 is ook in Bulgarije vastgesteld wat de belangrijkste gebieden voor vlinders zijn.

In Bulgarije komen circa 210 soorten vlinders voor en al 150 jaar wordt er onderzoek verricht aan vlinders. Tot nu toe was er wel veel bekend over de verspreiding van de diverse soorten, maar hadden bescherming en behoud van de vlinders geen prioriteit. De laatste jaren is daarin verandering opgetreden. Met name het beleid ten aanzien van de bescherming van de dagvlinders heeft een impuls gekregen. De publicatie van dit boek is daarvan een resultaat.

In het boek worden natuurgebieden beschreven aan de hand van bepaalde vlinder-doelsoorten. Het boek bestaat uit twee delen: een inleiding (21 pagina's), gevolgd door 183 pagina's met beschrijvingen van de geselecteerde streken. Een literatuurlijst sluit het boek af. De

inleiding legt uit hoe de vlindersoorten en de diverse gebieden zijn geselecteerd. De doelsoorten moeten voldoen aan bepaalde criteria, zij moeten bijvoorbeeld behoren tot de soorten van de Europese Habitatrichtlijn of voorkomen op de Rode Lijst. Ze moeten ook een 'endemische status' hebben, waarmee wordt bedoeld dat zij hoofdzakelijk in Europa voorkomen. Van de Bulgaarse vlinders hebben uiteindelijk 53 de status van doelsoort gekregen. In het algemeen geldt voor de 50 uitgezochte gebieden dat daar een grote populatie van minimaal zes doelsoorten aanwezig moet zijn, en zij

moeten daarnaast liefst rijk zijn aan andere (ook micro-) Lepidoptera. De grenzen van de diverse gebieden zijn met GIS (= Geografisch Informatiesysteem) vastgelegd en er zijn kaarten getekend, waarop de afzonderlijke vlinderpopulaties zijn ingetekend.

Per soort staat in een uitgebreide lijst aangegeven waar deze in Europa (of eventueel elders) kan worden waargenomen. Ook is vermeld op welke lijst van zeldzame of te beschermen soorten deze vlinder staat. In de inleiding is ook te lezen dat in Bulgarije, evenals elders, belangrijke natuurgebieden worden bedreigd, onder andere door een veranderd waterbeheer, landbouwactiviteiten, de bouw van toeristencentra, mijnbouw en illegale houtkap. Dat wordt met enkele foto's geïllustreerd. Aan het slot van het inleidende hoofdstuk worden in een dankwoord de Vlinderstichting en het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken genoemd. Waarom op de achterzijde van het boek het logo van het Ministerie van LNV is geplaatst is mij een raadsel.

Bij de beschrijving van de vijftig streken is steeds een duidelijke kaart opgenomen met daarop aangegeven de wegen en spoorlijnen, ook worden de coördinaten, de oppervlakte van het gebied en de hoogte vermeld. Daarnaast geeft een klein kaartje van geheel Bulgarije aan waar de streek te vinden is. Dat vergemakkelijkt de bereikbaarheid voor de bezoeker. Helaas ontbreekt bij de kaarten een legenda.